

A titokzatos ajtó

Denis de Beaulieu még be sem töltötte a huszonkettőt, de már felnőtt férfiúnak számította magát, méghozzá igen tekintélyes lovagnak. Az a durva, háborúskodással teli idő hamar férfivá faragta a fiúkat, és ha valaki járt már véres csatában és egy tucat portyázáson, dicső módon kioltotta valaki életét, és egy-két dolgot tud már a stratégiáról és az emberi nemről, akkor egy kis kedélyes hetykeség bizonyára megbocsátható. Lovát illő gonddal kipányvázta, illő megfontoltsággal elköltötte a vacsoráját, majd igen kellemes hangulatban elindult a szürkületben, hogy látogatást tegyen egy barátjánál. Ez a fiatalember részéről nem volt épp bölcs cselekedet. Jobban tette volna, ha a tűz mellett marad vagy tisztességes polgárhoz illően nyugovóra tér. Tudnivaló, hogy akkoriban a város tele volt burgundiai és angliai csapatokkal, közös parancsnokság alatt, és habár Denis oltalomlevéllel tartózkodott ott, az írás kevés hasznára lenne egy véletlen találkozás alkalmával.

1429 szeptembere volt, az idő már rosszra fordult, zivatarokkal terhes, süvítő szellőkések tépázták meg a lakosokat, és a lehullott levelek csomókba verődve kavarogtak az utcákon. Itt-ott már világítottak az ablakok, a bent vacsoráló fegyveresek vidám hangja ki-ki-hallatszott, hol felerősödve, hol elhalkulva, és messzire vitte a szél. Az éjszaka hirtelen szállt le, a templom tornyán lengedező angol zászló egyre halványabban rajzolódott ki a vágató felhők előtt – fecskeszzerű fekete pettyként vált ki az ég izgatott, ólmos káoszának előteréből. Ahogy leszállt az éj, a szél felerősödött, és

süvítve járta be az árkádokat, üvöltve tépte a fák lombjait a városon túl elterülő völgyben.

Denis de Beaulieu szaporán szedte lábait, és hamarosan be is kopogtatott barátja ajtaján. Ugyan előzőleg megfogadta, hogy csak rövid ideig marad és korán hazatér, annyira szívélyesen fogadták, és oly sok minden marasztalta, hogy éjfél is jóval elmúlt, amikor elkészönt a küszöbön. A szél eközben ismét elült, az éj fekete volt, akár a sír. Sem egy árva csillag fénye, sem egy kósza holdsugár nem hatolt át a város fölé boruló felhőzeten. Denis nem ismerte ki magát elég jól Château Landon szövevényes utcahálózatában – még fényes nappal is nehezen igazodott el, és ebben a végtelen feketeségben hamarosan végképp eltévedt. Egyetlen dologban volt biztos, hogy hegynek felfele kell haladnia, mert barátja háza a mélyebben eső területben, Château Landon csücskében állt, míg a fogadó egészen fent, a nagytemplom tornyának árnyékában. Ezt észben tartva botorkált tapogatózva előrefelé, szabadabban lélegezve a nyitott tereken, ahol feje fölött az ég egy-egy szelete is előbukkant, majd ismét a fal mentén botladozva a fojtogató levegőjű sikátorokban. Kísérteties és rejtélyes elmerülni egy szinte ismeretlen település sűrű sötétjében. Ilyenkor a néma város ígérte eshetőségek rettegéssel töltik el a vándort. Amikor a kutató kéz hideg ablakrácsot érint, az ember ugyanúgy összerándul, mintha varangy akadt volna keze ügyébe. A kövezett járda egyetlenlensége kirázza az emberből még a lelket is, a hirtelen összesűrűsödő sötétség csapdát vagy szakadékot sejtet a következő lépésnél, és ahol a levegő világosabb, a házak furcsa, rémítő formákká torzulnak, mintha a vándort még messzebb akarnák vezetni az úti céljától. Denis számára, akinek muszáj volt észrevétlenül visszaérnie a fogadóhoz, a séta nem csupán pusztán kellemetlenséget, hanem valós

veszélyt is jelentett. Léptei egyszerre voltak óvatosak és merészek, és minden sarkon megállt, hogy körülkémleljen.

Már jó ideje egy olyan keskeny utcán haladt, hogy kétoldalt mindkét kezével meg tudta érinteni a falat, amikor egyszer csak az utca tágulni és erősen lejtetni kezdett. Egyértelmű volt, hogy már nem a fogadó felé halad, de a valamivel több fény ígérete arra buzdította, hogy folytassa a felderítést. Az utca egy bástyázott fallal körülvárt teraszban végződött, ahonnan, akár egy ablakmélyedésből, át lehetett látni a magas házak között le egészen a több száz lábnyi távolságban sötétben, alaktalanul elterülő völgyre. Denis lepillantott, ki tudta venni néhány hajlongó fa csúcsát, és egyetlen fénylő sávot, ahol a folyó átbukott a gáton. Az idő kezdett kitisztulni, az ég is kivilágosodott, mintha csak meg akarná mutatni a súlyosabb felhők körvonalait és a dombok fekete szegélyét. Ebben a bizonytalan derengésben előkelőnek tűnt a fiú balja felé eső ház, melyet több orom és torony uralt. Egy támfalakkal tagolt kápolna íves hátsó része vált ki vakmerően az épülettömbből, az ajtó pedig egy kőszobrokkal ékített, messze kinyúló tető alatt bújt meg, mely fölött két hosszú vízköpő meredt a mélybe. A kápolna bonyolult mintázatú gótikus ablakai vékony viaszgyertyák fényét szórták az éjszakába, amitől a tornyok és a csúcsos tető még elevenebb feketeséggel vált ki az ég háttéréből. Egyértelműen egy helyi nemesi család otthona volt, és Denis-nek eszébe jutott róla a saját háza Bourges-ban. Csak állt ott, bámulta az épületet felszegett fejjel, és gondolatban felmérte az építészek szakértelmét és a két család vagyoni helyzetét.

Úgy tűnt, a teraszt csak azon az utcán lehetett megközelíteni, ahonnan jött. Úgy vélte, nem tehet mást, mint visszafordul. Időközben betájolta, merre jár, remélte,

hogy így sikerül kijutnia a főútra és sietve visszatérni a fogadóba. Nem számolt azonban azzal a véletlensorozattal, amely ezt az éjszakát az összes többinél emlékezetesebbé teszi majd, mert alig tett meg visszafelé száz yardot, amikor közeledő lámpás fényét vette észre, és hangos beszéd hangja visszhangzott a keskeny utcán: fáklyás katonák éjjeli járőrözésen. Denis biztos volt benne, hogy az este folyamán mind igen lelkesen húzták meg a boroskancsókat, és nem különösebben fogja érdekelni őket az oltalomlevél vagy a lovagias hadviselés finomságai. Minden esély megvolt rá, hogy megölik, mint egy kutyát, és otthagyják vérbe fagyva, ahol összerogyott. A helyzet hirtelen élettől töltötte el, de egyúttal meg is rémítette. A saját fáklyáik miatt nem fogják meglátni, gondolkodott el Denis, és remélte, hogy a férfiak kongó hangja el fogja nyelni az ő lépéseinek zaját. Ha némán el tud illanni, talán meg sem sejtik, hogy ott járt.

Sajnos azonban ahogy fordult, hogy meghátrál, a lába alatt megcsikordult egy kavics. Nagyot kiáltva nekiesett a falnak, és a kardja hangos csörrenéssel zuhant a kövezetre. Két-három hang – francia és angol vegyesen – kérdezte, ki van ott, ám Denis nem válaszolt, hanem rohanni kezdett az utcán. Amint odaért a teraszra, megállt, hogy visszanézzon. A férfiak még mindig utána kiabáltak, majd a következő pillanatban hatalmas páncélzörgés közepette megszaporázták lépteiket, s kezükben a fáklyák ide-oda ingtak az utca keskeny torkában.

Denis kapdosta a fejét, majd beugrott a fedél alá. Itt észrevétlen maradhat, vagy – ha ez túl nagy elvárás lenne – fejedelmi helyzetben volt ahhoz, hogy egyezkedjen vagy védekezzen. Így nyugtatva magát előhúzta a kardját, és megpróbált háttal nekitámaszkodni az ajtónak. Nagy meglepetésére az ajtó engedett súlyának, és noha Denis

abban a pillanatban ugrott egyet előre, az ajtó tovább nyílt olajozott és hangtalan forgópántjain, míg ki nem táruult, és bepillantást nem engedett a sötétben tátongó belső térbe. Amikor a dolgok a kérdéses személy számára kedvezően alakulnak, az illetőt ritkán foglalkoztatja a miért és a hogyan, mert közvetlen személyes kényelmünk elégséges oknak tűnik földi dolgaink legkülönösebb furcsaságainak és döntéseink igazolására. Ezért Denis egy pillanatig sem habozott, belépett, és félig behajtott a maga mögött az ajtószárnyat, hogy elrejtse, hova menekült. Mi sem állt távolabb szándékától, mint hogy teljesen becsukja az ajtót, de valamilyen megmagyarázhatatlan okból – talán egy rugózat vagy egy súly miatt – a mázsás tölgyajtó kicsúszott ujjai közül, hatalmas dörgéssel becsapódott, majd mintha egy zárszerkezet kattant volna.

Az őrjárat épp abban a pillanatban ért ki a teraszra, és hangosan kiabálva, szitkozódva szólongatták a szökevényt. Denis hallotta, ahogy a sötét sarkokban kutatnak, még egy lándzsanyél is nekipattant az ajtónak, amely mögött állt, de üldözői túlságosan emelkedett hangulatban voltak ahhoz, hogy sokáig itt időzzenek, és hamarosan elindultak egy kanyargós sikátorban, amely korábban elkerülte Denis figyelmét. Hamarosan el is tűntek, s hangjuk lassan elhalt a város lőrései között.

Denis nagy levegőt vett. Hagyott nekik pár percet attól való félelmében, hogy újabb incidens éri, majd nekiállt körbetapogatni az ajtót, hátha ki tudja nyitni, és kisorsranhat. Az ajtó belső felülete teljesen sima volt, sehol egy kilincs, szegély vagy bármilyen kiszögellés. Körmét befeszítette a résbe, úgy próbálta az ajtószárnyat kirángatni, de az mozdíthatatlannak bizonyult. Próbálta megrázni: merev volt, akár egy szikla. Denis de Beaulieu összeráncolta szemöldökét, és halk füttyentéssel fújta ki a leve-

gőt. Mi lelte ezt az ajtót? – csudálkozott. Miért volt nyitva? Hogy csukódhatott be ilyen könnyűszerrel, és ilyen szorosan mögötte? Volt valami homályos és titokzatos ebben az egészben, ami nagyon nem volt a fiatalember ínyére. Csapdának tűnt, ugyanakkor mégis ki gyanítana csapdát egy ilyen csendes mellékutcában, ráadásul egy eny nyire pompás és előkelő kinézetű házban? Ennek ellenére – akár csapda, akár nem, akár szándékosan, akár nem – itt van, kétségtelenül csapdába esve, és ha agyonütik, akkor sem tudta, hogyan szabadulhatna ki belőle. A sötét lassan nyomasztani kezdte. Fülelt – kint csend honolt, de odabent és tőle nem messze mintha halk sóhajok, fojtott zokogás, suhogás hallatszana, gyenge nyikorgás, mint mikor lopakodva lépnek – mintha többen állnának mellette mozdulatlanul, végtelenül sunyin visszafojtott lélegzettel. A gondolat a velejéig megrázta, hirtelen megfordult, mintha az életét kellene védenie. Aztán, most először, egy kis fénysávot vett észre szemmagasságban a ház belseje felé – csupán egy függőleges világos csíkot, amely lefele szélesedett, mint amikor az ajtót fedő kárpitszárnyak kissé szétnyílnak. Valóságos megkönnyebbülést érzett, hogy végre lát valamit, mint amikor a mocsárban küzdő lába szilárd talajhoz ér. Elméje mohón kapott ezen, és Denis csak állt ott a fénypáaszmat bámulva, és megpróbált valami értelmes gondolatra jutni a környezetére vonatkozóan. Egyértelmű, hogy onnan, ahol állt, lépcső vitt fel a megvilágított ajtóhoz – és csakugyan: mintha egy másik fénycsíkot is ki tudott volna venni, vékonyat, mint a tű, mely gyengén derengett. Talán a korlát kifényesített fájáról verődött vissza a fény. Mivel gyanította, hogy nincs egyedül, a szíve ugyanolyan hevesen vert, mint eddig, és elviselhetetlen vágy szállta meg lelkét, hogy végre cselekedjen valamit. Szentül hitte, hogy halálos

veszedelemben van. Mi sem volna természetesebb, mint hogy felmenjen azon a lépcsőn, félrehúzza a kárpitot, és haladéktalanul szembenézzen a nehézséggel... Akkor legalább valami kézzel foghatóval lenne dolga, legalább nem lenne többet sötétben. Lassan, kinyújtott kézzel indult el előre, míg a lába bele nem ütközött a legalsó lépcsőfokba, majd felsietett a lépcsőn, egy pillanatra megállt, hogy összeszedje bátorságát, majd félrehúzta a függönyt, és belépett.

Egy tágas, tükörfényesre csiszolt kövezetű teremben találta magát. Három ajtó nyílt onnan, három oldalon egy-egy, melyeket hasonló módon kárpit takart. A negyedik falat két hatalmas ablak uralta és egy nagy kőből rakott kandalló, rávésve a Maletroit család címere. Denis felismerte a jelképeket, és elégedetten nyugtázta, hogy jó kezekbe került. A helyiség fényárban úszott, kevés bútor helyzetek el benne, csak egy vaskos asztalt és egy-két széket, a kandallóban alig pislákol a tűz, és a padozat szemmel láthatóan többnapos szalmával volt gyéren felhelve.

A kandalló mellett a magas széken, egyenesen abba az irányba nézve, ahol Denis belépett, egy éltes úriember pihent prém körgallérba burkolózva. Keresztbe tett lábbal, összefont karral ült, könyökénél, a fali párkányon, fűszeres bor állt. Erőtéljes, férfias jelenség volt – nem is teljesen emberi, inkább hasonlított egy bikához, kecskéhez vagy házi sertéshez, valami kétes és negédes, valami kapzsi, könyörtelen és veszélyes sugárzott belőle. Felső ajka aránytalanul telt volt, mintha ütéstől vagy fogfájástól dagadt volna meg. A mosolya, hegyes szemöldöke, kicsi, veséig látó szeme furcsa, már-már komikusan gonosz kifejezést kölcsönzött arcának. Gyönyörű, egyenes szálú fehér haj ölelte körül a fejét, akár egy szentnek, és egyet-

len csigában végződve omlott a körgallérra. Szakálla és bajusza megkérdőjelezhetetlen tiszteletreméltóságot sugárzott. Az idő – valószínűleg rendkívüli elővigyázatnak köszönhetően – nem hagyott nyomot a férfiú kezén, és Maletroit keze messze földön híres volt. Nehéz elképzelni valamit, ami egyszerre ilyen húsos és ennyire finom rajzolatú. Vékony, érzéki ujjai a Leonardo rajzain látható női kezeket idézték; amikor becsukta, hüvelykujja töve gödrösen emelkedett ki; a körmei tökéletes formára vágva, és meglepő, szinte halotti fehérségűek. Tízszerte olyan félelmetesnek hatott, ahogy az ölében nyugtatta finom, jámboran összefűzött ujjait, akár egy szűz mártír – különös volt, hogy egy ennyire erőteljes és szokatlan arc kifejezésű férfi kényelmesen ül a székén, és rezzenéstelen arccal szemléli embertársait, akár egy isten vagy istenszobor. Nyugalma gunyorosnak és alattomosnak tűnt, nagyon nem illett a kinézetéhez.

Ez volt Alain, Sire de Maletroit.

Denis-vel pár másodpercig némán nézték egymást.

– Fáradjon be, kérem – szólt Sire de Maletroit. – Egész este önt vártam.

Nem állt fel, de szavait mosoly és alig észrevehető, ám udvarias biccentés kísérte. Részben a mosolynak, részben a Sire megjegyzése furcsán dallamos hangzásának köszönhetően Denis-t zsigerekig ható undor fogta el, és megborzongott. Undora és őszinte zavarodottsága miatt alig tudta értelmes mondattá formálni a szavakat.

– Attól tartok – hebegte –, hogy kettős tévedés áll fenn. Nem az vagyok, akinek gondol. Úgy látom, látogatót várt, de ami engem illet, mi sem állt távolabb szándékomtól... Mi sem ellentétesebb elképzeléseimmel, mint hogy betolakodjak hajlékába.

– Nocsak, nocsak – mondta az ősz uraság nyájasan.
– Mégis itt van, és ez a fő. Foglaljon helyet, barátom, és helyezze magát kényelembel! Azonnal nyélbe is ütjük a mi kis üzletünket.

Denis érzékelte, hogy a helyzetet valamiféle félreértés bonyolítja, és sietett folytatni magyarázatát.

– Az ajtaja... – kezdte volna.

– Az ajtóm? – kérdezte a másik magasba emelt szemöldökkel. – Egy kisebb zseniális műalkotás – vont vállat. – A vendégszeretet megnyilvánulása! Ha jól értem szavait, nem vágyott a velem való ismeretségre. Mi, hajlott korú emberek, olykor-olykor számítunk is az efféle vonakodásra; és amikor sérti becsületünket, addig kutatunk, míg meg nem találjuk a módját, hogy felülkerekedjünk rajta. Hívatlanul érkezett, de higgye el, szívesen látom.

– Ön téved, uram – mondta Denis. – Kettőnk között nincs semmi megvitatni való. Idegen vagyok ezen a vidéken. A nevem Denis, Beaulieu földesura. Ha ön a házában lát, annak csak az az...

– Kedves ifjú barátom – szakította félbe a másik –, engedje meg, hogy saját elképzelésem legyen erről a kérdésről, mely jelen pillanatban valószínűleg eltér az önétől – tette hozzá sokatmondó pillantással –, de az idő meg fogja mutatni, melyikünknek is van igaza.

Denis meg volt róla győződve, hogy egy elmeháboróttal akadt össze. Vállat vont, leült, és várta a folytatást. Csend nehezedett a két férfira, Denis ekkor mintha imához hasonló hadarást hallott volna kiszűrődni a közvetlenül vele szemben levő kárpit mögül. Néha mintha egy, máskor mintha két ember mormolt volna szapora szavakat, a beszéd lendülete, akármilyen halk volt is, mintha nagy sietségről vagy lelki gyötrelmről árulkodott volna.